

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. října 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Článek 1 odst. 1 – Občanské a obchodní věci – Článek 35 – Předběžná nebo zajišťovací opatření – Žaloba vycházející ze smlouvy o výstavbě veřejné rychlostní silnice uzavřené mezi veřejným orgánem a dvěma soukromoprávními společnostmi – Návrh na předběžné opatření související se sankcemi a zárukami vyplývajícími z této smlouvy – Rozhodnutí o předběžném opatření již vydané soudem příslušným pro rozhodnutí ve věci samé“

Ve věci C-581/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud, Bulharsko) ze dne 28. října 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 5. listopadu 2020, v řízení

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

proti

TOTO SpA – Costruzioni Generali,

Vianini Lavori SpA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, L. Bay Larsen, C. Toader (zpravodajka), M. Safjan a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. července 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad O. Temnikovem, advokat,

* Jednací jazyk: bulharština.

- za TOTO SpA – Costruzioni Generali a Vianini Lavori SpA A. Valovem ve spolupráci s V. P. Penkovem, N. G. Cvetanovem, P. D. Canovem, V. V. Tomovou, B. H. Strižlevem a V. K. Semkovem, advokati, a M. T. Stoevou, zástupkyní,
- za polskou vládu B. Majczynou a S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi M. Heller a I. Zaloguinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. září 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 1 odst. 1 a článku 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowanym przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (Státní pokladna Polské republiky, zastoupená generálním ředitelem Státních silnic a dálnic) (dále jen „generální ředitel SSD“) a společnostmi TOTO SpA – Costruzioni Generali a Vianini Lavori SpA (dále jen „stavební společnosti“), založenými podle italského práva, ve věci smlouvy na výstavbu rychlostní silnice v Polsku.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 V bodech 10, 33 a 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 se uvádí:
 - „(10) Oblast působnosti tohoto nařízení by měla zahrnovat všechny hlavní věci spadající do oblasti občanského a obchodního práva kromě určitých přesně stanovených záležitostí [...]
 - [...]
 - (33) Pokud předběžná nebo zajišťovací opatření nařídil soud příslušný k rozhodování ve věci samé, měl by být podle tohoto nařízení zajištěn jejich volný pohyb. Předběžná nebo zajišťovací opatření, jež byla nařízena, aniž by byl žalovaný předvolán k soudu, by však podle tohoto nařízení neměla být uznána a vykonána, ledaže bylo uvedené rozhodnutí o opatření před jeho výkonem doručeno žalovanému. Nemělo by to bránit tomu, aby byla tato opatření [uznána a] vykonána podle vnitrostátního práva. Byla-li však tato předběžná nebo zajišťovací opatření nařízena soudem členského státu, který není příslušný rozhodovat ve věci samé, účinky těchto opatření by měly být podle tohoto nařízení omezeny pouze na území tohoto členského státu.

(34) Měla by být zajištěna kontinuita mezi [...] úmluvou [ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32)], nařízením [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)] a tímto nařízením a za tímto účelem by měla být přijata přechodná ustanovení. Stejná potřeba kontinuity trvá, i pokud jde o výklad [uvedené] úmluvy [...] a nařízení, která ji nahrazují, Soudním dvorem Evropské unie.“

4 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).“

5 Článek 2 písm. a) tohoto nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se:

a) [...]

Pro účely kapitoly III se ‚rozhodnutím‘ rozumí předběžná nebo zajišťovací opatření nařízená soudem, který je podle tohoto nařízení příslušný rozhodovat ve věci samé. Tento pojem nezahrnuje předběžná nebo zajišťovací opatření, jež byla nařízena uvedeným soudem, aniž by byl žalovaný předvolán k soudu, ledaže bylo rozhodnutí obsahující uvedené opatření před jeho výkonem doručeno žalovanému“.

6 Článek uvedeného nařízení, zařazený do oddílu 7 kapitoly II tohoto nařízení, nadepsané „Příslušnost“, v odstavci 1 stanoví:

„Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. [...]

[...]“

7 Článek 35 nařízení č. 1215/2012, zařazený do oddílu 10 téže kapitoly II, zní:

„Předběžná nebo zajišťovací opatření, která jsou upravena právem jednoho členského státu, je možné u soudů tohoto členského státu navrhnout i tehdy, kdy je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný soud jiného členského státu.“

Bulharské právo

8 Článek 18 Graždanski procesualen kodeks (občanský soudní řád), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „GPK“), nadepsaný „Soudní imunita“, stanoví:

„(1) Bulharské soudy jsou příslušné k rozhodování o žalobách, v nichž je stranou sporu cizí stát nebo osoba požívající soudní imunity, v následujících případech:

1. v případě vzdání se soudní imunity;

2. v případě nároků vyplývajících ze smluvních vztahů, jestliže se místo plnění závazku nachází na území Bulharské republiky;
3. v případě nároků na náhradu škody způsobené úmyslně na území Bulharské republiky;
4. v případě nároků týkajících se práv k majetku, který je předmětem dědictví, a odúmrti na území Bulharské republiky;
5. ve věcech, v nichž mají bulharské soudy výlučnou příslušnost.

(2) Ustanovení odst. 1 bodů 2, 3 a 4 se nepoužijí na právní úkony nebo úkony uskutečněné při výkonu veřejné funkce osob nebo v souvislosti s výkonem výsad veřejné moci cizího státu.“

- 9 Článek 389 GPK, nadepsaný „Nařízení předběžných opatření k zajištění žalobních nároků“, stanoví:

„(1) V jakémkoli stadiu řízení až do ukončení důkazního řízení v odvolacím stupni může žalobce podat k soudu rozhodujícímu ve věci návrh na nařízení předběžného opatření k zajištění žalobních nároků.

(2) Nařízení předběžného opatření je přípustné u všech kategorií žalob.“

- 10 Článek 391 GPK, nadepsaný „Nařízení předběžných opatření k zajištění budoucích žalobních nároků“, v odstavci 1 stanoví:

„Předběžné opatření k zajištění žalobních nároků se nařídí, pokud by bez něj bylo pro žalobce nemožné nebo obtížné domoci se práv vyplývajících z rozsudku a pokud:

1. je žaloba podpořena přesvědčivými listinnými důkazy nebo
2. byla složena jistota ve výši určené soudem [...]“

- 11 Článek 393 GPK, nadepsaný „Nepřípustnost nařízení předběžného opatření“, stanoví:

„(1) Nařízení předběžného opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky vůči státu, veřejným orgánům, obcím a zdravotnickým zařízením ve smyslu čl. 5 odst. 1 Zakona za lečebnite zavedenija [(zákon o zdravotnických zařízeních)] a pohledávek zdravotnických zařízení vůči státní zdravotní pojišťovně je nepřípustné.

(2) Nařízení předběžného opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky formou obstavení pohledávek, které nemohou být předmětem nuceného výkonu, je nepřípustné.“

- 12 Článek 397 GPK, nadepsaný „Druhy zajišťovacích opatření“, v odstavci 1 stanoví:

„Zajištění se provádí:

1. nařízením obstavení nemovitosti;
2. nařízením obstavení movitých věcí a pohledávek dlužníka;

3. jinými vhodnými opatřeními, které určí soud, včetně odstavení motorového vozidla a odkladu výkonu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 Jak vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, dne 30. července 2015 byla po ukončení zadávacího řízení na veřejnou zakázku zahájeného generálním ředitelem SSD jakožto veřejným zadavatelem uzavřena se stavebními společnostmi, kterým byla zakázka zadána, smlouva na výstavbu rychlostní silnice S-5 Poznaň–Vratislav, úsek Poznaň A2, Głuchowo – Wronczyn (Polsko).
- 14 Na základě této smlouvy pojišťovna podle bulharského práva, Evroins AD, na žádost stavebních společností vystavila ve prospěch veřejného zadavatele dvě záruky, z nichž první k zajištění řádného splnění závazků s platností do 31. července 2019, prodlouženou do 30. června 2024, pro případ nesplnění nebo vadného plnění uvedené smlouvy, a druhou k zajištění úhrady smluvní pokuty pro případ prodlení s plněním.
- 15 Podle ujednání dotčené smlouvy má ve všech sporech, které mohou vzniknout při jejím plnění, rozhodovat obecný soud příslušný podle místa sídla veřejného zadavatele a jako rozhodné právo, včetně práva rozhodného pro uvedené záruky, bylo určeno polské právo.
- 16 Vzhledem k tomu, že mezi účastníky původního řízení vyvstaly spory týkající se kvality prací, resp. včasného plnění smlouvy, podaly stavební společnosti k Sădu Okręgowemu w Warszawie (krajský soud ve Varšavě, Polsko) negativní určovací žalobu směřující v podstatě k tomu, aby bylo generálnímu řediteli SSD zabráněno ve výkonu jeho práv k vystaveným zárukám.
- 17 K témuž soudu podaly stavební společnosti návrhy na předběžná opatření, jejichž cílem bylo zejména uložit generálnímu řediteli SSD povinnost zdržet se do 26. června 2019 toho, aby jim jednak oznámil vůli vypovědět dotčenou smlouvu, jednak účtoval pokuty a jednak využil záruk vystavených pojišťovnou Evroins k zajištění řádného splnění této smlouvy.
- 18 Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě) usneseními ze dne 7. června 2019 a ze dne 2. prosince 2019 tyto návrhy na předběžné opatření zamítl v podstatě z důvodu, že předložené důkazy nepostačují k prokázání *fumus boni juris*.
- 19 Souběžně s řízeními zahájenými před tímto soudem podaly stavební společnosti dne 31. července 2019 proti generálnímu řediteli SSD k Sofijski gradski sad (městský soud v Sofii, Bulharsko) návrh na předběžné opatření s obsahem podobným návrhům v uvedených řízeních, přičemž tento návrh byl usnesením odmítnut jako nepřipustný.
- 20 Apelativen sad – Sofia (odvolací soud v Sofii, Bulharsko) uvedené usnesení zrušil, nařídil předběžné opatření podle článku 389 GPK a článku 35 nařízení č. 1215/2012 a provedl obstavení pohledávky generálního ředitele SSD ze dvou záruk vystavených pojišťovnou Evroins.
- 21 Generální ředitel SSD podal k Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud, Bulharsko) kasační opravný prostředek, v němž mimo jiné zpochybnil použití nařízení č. 1215/2012 v projednávané věci, protože hlavní řízení nespadá pod pojem „občanské a obchodní věci“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení.

- 22 Při této příležitosti předložil evropský platební rozkaz, jež na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. 2006, L 399, s. 1), vydal Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě) proti pojišťovně Evroins.
- 23 Předkládající soud připomněl judikaturu Soudního dvora v dotčené oblasti a vzhledem k veřejnoprávnosti polské smluvní strany vyjádřil pochybnosti o tom, zda má spor v původním řízení povahu občanské nebo obchodní věci ve smyslu nařízení č. 1215/2012.
- 24 Pro případ, že by tento spor spadl do působnosti nařízení č. 1215/2012, si předkládající soud klade otázku, zda je příslušnost soudu, u něhož bylo zahájeno řízení na základě článku 35 tohoto nařízení za účelem nařízení předběžného opatření, vyloučena z důvodu, že soud příslušný pro rozhodnutí ve věci samé, v projednávané věci polský soud, již o podobném návrhu rozhodl. V tomto ohledu uvádí, že podle jeho vnitrostátního práva, a sice podle článků 389 a 390 GPK, existence rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření nebrání tomu, aby byl příslušnému soudu předložen pozdější návrh.
- 25 Předkládající soud si rovněž klade otázku, zda musí být návrh na předběžné opatření posuzován výlučně vzhledem k autonomnímu pojmu „předběžná nebo zajišťovací opatření“, což jsou opatření určená k zachování faktického nebo právního stavu za účelem ochrany nároků, jejichž uznání je vedle toho požadováno po soudu rozhodujícím ve věci samé (rozsudek ze dne 3. září 2020, Supreme Site Services a další, C-186/19, EU:C:2020:638, bod 50), nebo zda musí být posuzován vzhledem ke všem podmínkám stanoveným právem místa soudu. Upřesňuje, že v posledně uvedeném případě by na základě zásady efektivity mohl mít povinnost vyloučit použití článku 393 GPK.
- 26 Za těchto podmínek se Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:
- „1) Musí být článek 1 [nařízení č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že takové řízení, jako je řízení popsané v tomto předkládacím usnesení, musí být zcela nebo zčásti považováno za věc občanskou nebo obchodní ve smyslu čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení?
- 2) Je třeba po uplatnění práva podat návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření, o němž již soud příslušný rozhodovat ve věci samé rozhodl, považovat soud, jemuž byl předložen návrh na předběžná opatření na téměř základě a u něhož bylo zahájeno řízení na základě článku 35 [nařízení č. 1215/2012], od okamžiku předložení důkazů o tom, že soud rozhodující ve věci samé vydal v tomto ohledu rozhodnutí, za nepříslušný?
- 3) Jestliže z odpovědí na první dvě předběžné otázky vyplýne, že soud, kterému byl předložen návrh na základě článku 35 [nařízení č. 1215/2012], je příslušný, musí být podmínky pro nařízení zajišťovacích opatření podle článku 35 [nařízení č. 1215/2012] vykládány autonomně? Musí být upuštěno od použití ustanovení, které v takovém případě, jako je projednávaný případ, nepřipouští nařízení zajišťovacího opatření vůči veřejnému orgánu?“

Řízení před Soudním dvorem

- 27 Předkládající soud požádal, aby Soudní dvůr projednal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v této věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu svého návrhu předkládající soud uvedl, že podle vnitrostátních pravidel musí z důvodu povahy původního řízení rozhodnout rychle a že nařízená předběžná opatření vedou k nemožnosti uplatňovat nároky jednou ze stran smlouvy dotčené ve věci v původním řízení po dlouhou dobu až do ukončení řízení ve věci samé.
- 28 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že předseda Soudního dvora může k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu, po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 29 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, skutečnost, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je předložena v rámci řízení o předběžném opatření, ani okolnost, že předkládající soud musí vynaložit veškeré úsilí k zajištění rychlého projednání věci v původním řízení, nemohou samy o sobě postačovat k odůvodnění použití zrychleného řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 23. ledna 2007, Consel Gi. EMME, C-467/06, nezveřejněné, EU:C:2007:49, bod 7, a ze dne 23. prosince 2015, Vilkas, C-640/15, nezveřejněné, EU:C:2015:862, bod 8 a citovaná judikatura).
- 30 S ohledem na výše uvedené úvahy předseda Soudního dvora rozhodnutím ze dne 20. listopadu 2020 zamítl žádost předkládajícího soudu o projednání této věci ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu.
- 31 Téhož dne nicméně předseda Soudního dvora rozhodl, že tato věc bude projednána přednostně podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu.

K předběžným otázkám

K první otázce

- 32 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že řízení o návrhu na předběžné opatření zahájené a vedené podle obecných právních pravidel před soudem členského státu a týkající se sankcí souvisejících s plněním smlouvy na výstavbu veřejné rychlostní silnice uzavřené v zadávacím řízení na zakázku, jejímž zadavatelem je veřejný orgán, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 33 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví, že toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní. První předběžná otázka se tudíž týká toho, zda výše uvedený návrh na předběžné opatření spadá do působnosti nařízení č. 1215/2012.
- 34 Úvodem je třeba poznamenat, že návrh na předběžné opatření podaný ve věci v původním řízení zní na nařízení předběžných opatření za účelem zachování faktického stavu předloženého k posouzení soudem v rámci řízení ve věci samé zahájeného mezi týmiž účastníky řízení. Takový návrh na předběžné opatření se tedy týká „předběžných nebo zajišťovacích opatření“ ve smyslu článku 35 nařízení č. 1215/2012 za podmínky, že sám spadá do působnosti tohoto nařízení.

- 35 V této souvislosti Soudní dvůr rozhodl, že otázka, zda předběžná nebo zajišťovací opatření spadají do věcné působnosti tohoto nařízení, musí být určena nikoli podle jejich vlastní povahy, ale podle povahy nároků, jejichž ochranu mají zajistit ve věci samé (rozsudek ze dne 3. září 2020, Supreme Site Services a další, C-186/19, EU:C:2020:638, bod 54).
- 36 Z ustálené judikatury Soudního dvora dále vyplývá, že pro účely zjištění, zda určitá žaloba spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, a tedy do jeho působnosti, je třeba určit právní vztah existující mezi stranami sporu a jeho předmět, nebo alternativně, zkoumat základ podané žaloby a podmínky jejího podání (rozsudek ze dne 16. července 2020, Movic a další, C-73/19, EU:C:2020:568, bod 37 a citovaná judikatura).
- 37 Soudní dvůr v této souvislosti opakovaně rozhodl, že ačkoli určité spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva mohou spadat do působnosti nařízení č. 1215/2012, jsou-li předmětem žaloby *acta iure gestionis*, je tomu jinak, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. září 2013, Sunico a další, C-49/12, EU:C:2013:545, bod 34, a ze dne 7. května 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, bod 33 a citovaná judikatura).
- 38 Projev výsad veřejné moci, který vykazuje jedna ze stran sporu z důvodu výkonu svých výjimečných pravomocí, které jdou nad rámec pravidel použitelných na vztahy mezi jednotlivci, totiž takový spor vylučuje z „věcí občanských a obchodních“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 (rozsudek ze dne 3. září 2020, Supreme Site Services a další, C-186/19, EU:C:2020:638, bod 57 a citovaná judikatura).
- 39 Soudní dvůr také uvedl, že skutečnost, že určité činnosti mají veřejný účel, nepředstavuje sama o sobě znak dostatečný na to, aby byly kvalifikovány jako vykonávané *iure imperii*, pokud neodpovídají výkonu výjimečných pravomocí ve srovnání s pravidly použitelnými na vztahy mezi jednotlivci (rozsudek ze dne 3. září 2020, Supreme Site Services a další, C-186/19, EU:C:2020:638, bod 66 a citovaná judikatura).
- 40 V projednávané věci v souvislosti s právním vztahem existujícím mezi stranami sporu a jeho předmětem vyplývá z informací obsažených ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, že předmětem návrhu na předběžné opatření ve věci v původním řízení je zajistit ochranu nárokům vyplývajícím ze smlouvy uzavřené dne 30. července 2015 mezi stavebními společnostmi a generálním ředitelem SSD.
- 41 Nelze přitom mít za to, že by předmět této smlouvy nebo okolnost, že jen generální ředitel SSD je oprávněn zahájit zadávací řízení na veřejné zakázky na výstavbu rychlostní silnice, nasvědčovaly tomu, že se jedná o výkon výsad veřejné moci.
- 42 K základu podané žaloby a podmínkám jejího podání je dále třeba poznamenat, že první otázka se – jak uvedl předkládající soud – týká řízení o návrhu na předběžné opatření zahájeného a vedeného podle pravidel obecného práva.
- 43 Taková smlouva, jako je smlouva dotčená ve věci v původním řízení, proto i navzdory tomu, že vzešla ze zadávacího řízení na veřejnou zakázku a že se týká výstavby veřejné rychlostní silnice, zakládá mezi stranami právní vztah, v jehož rámci tyto strany svobodně převzaly dohodnutá práva a závazky, a který tudíž spadá pod občanské a obchodní věci ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.

- 44 Okolnost, že takové ustanovení vnitrostátního práva, jako je článek 393 GPK, nedovoluje nařízení předběžného opatření k zajištění soudně uplatňovaných peněžitých pohledávek mimo jiné vůči státu a veřejným orgánům, takže podle všeho zakládá jejich soudní imunitu, což musí konstatovat předkládající soud, nemá vliv na to, že takové řízení, jako je řízení vedené ve věci v původním řízení, má povahu věci občanské nebo obchodní ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.
- 45 Výsada imunity totiž nepředstavuje automaticky překážku použití nařízení č. 1215/2015 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2020, *Supreme Site Services* a další, C-186/19, EU:C:2020:638, bod 62).
- 46 S ohledem na tyto úvahy je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že řízení o návrhu na předběžné opatření zahájené a vedené podle obecných právních pravidel před soudem členského státu a týkající se sankcí souvisejících s plněním smlouvy na výstavbu veřejné rychlostní silnice uzavřené v zadávacím řízení na zakázku, jejímž zadavatelem je veřejný orgán, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení.

K druhé otázce

- 47 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 35 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, k němuž byl podán návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření podle tohoto ustanovení, je povinen se prohlásit za nepříslušný, jestliže o návrhu v téže věci mezi týmiž stranami již rozhodl soud jiného členského státu, jenž je příslušný pro rozhodnutí ve věci samé.
- 48 Cílem této otázky je ozřejmit předkládajícímu soudu jeho příslušnost pro rozhodnutí o návrhu na předběžná opatření, který byl k němu podán v původním řízení. Úvodem je ovšem třeba podotknout, že tato příslušnost nezávisí pouze na odpovědi na druhou předběžnou otázku v preformulovaném znění.
- 49 Konkrétně, jak vyplývá z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, smlouva na výstavbu dotčená ve věci v původním řízení obsahuje doložku o příslušnosti polských soudů pro všechny spory, které mohou vzniknout při plnění této smlouvy.
- 50 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 59 a 60 svého stanoviska, v rámci systému nařízení č. 1215/2012, zejména na základě jeho článku 25, mohou strany dohodou určit mezinárodní soudní příslušnost k nařízení předběžných nebo zajišťovacích opatření a lze vycházet z domněnky, že obecně formulovaná doložka o volbě soudu přiznává zvolenému soudu příslušnost k nařízení takových opatření.
- 51 Třebaže na jednání konaném před Soudním dvorem zaujali účastníci původního řízení k otázce, zda se doložka o příslušnosti obsažená ve smlouvě dotčené v původním řízení vztahuje i na navrhovaná předběžná nebo zajišťovací opatření, odlišná stanoviska, je třeba připomenout, že podle judikatury přísluší výklad a určení působnosti takového ujednání vnitrostátnímu soudu, před kterým je toto ujednání uplatněno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. července 2016, *Höszig*, C-222/15, EU:C:2016:525, bod 28 a citovaná judikatura).

- 52 Dále je třeba upřesnit, že předkládajícímu soudu přísluší rovněž pro účely článku 35 nařízení č. 1215/2012 posoudit a určit, zda mezi předmětem opatření navrhovaných ve věci v původním řízení a místní příslušností členského státu soudu, který rozhoduje ve věci, existuje skutečná vazba ve smyslu judikatury Soudního dvora (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. listopadu 1998, Van Uden, C-391/95, EU:C:1998:543, bod 40).
- 53 Pokud jde o žádost o výklad tohoto článku vyjádřenou v této druhé otázce, je třeba úvodem připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je při výkladu ustanovení unijního práva třeba vzít v úvahu nejen znění takového ustanovení, ale i kontext, jehož je součástí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. června 2021, KRONE – Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, bod 25 a citovaná judikatura).
- 54 Článek 35 nařízení č. 1215/2012 stanoví, že předběžná nebo zajišťovací opatření, která jsou upravena právem jednoho členského státu, je možné u soudů tohoto členského státu navrhnout i tehdy, kdy je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný soud jiného členského státu.
- 55 Tento článek tedy přiznává mezinárodní soudní příslušnost k nařízení předběžných nebo zajišťovacích opatření jednak soudům členského státu příslušným pro rozhodnutí ve věci samé a jednak, za určitých podmínek, soudům jiných členských států.
- 56 Ke kontextu tohoto ustanovení je třeba uvést, že z čl. 2 písm. a) uvedeného nařízení ve spojení s bodem 33 jeho odůvodnění vyplývá, že jen předběžná nebo zajišťovací opatření nařízená soudem příslušným rozhodovat ve věci samé jsou kvalifikována jako „rozhodnutí“, jehož volný pohyb musí být na základě uvedeného nařízení zajištěn.
- 57 Naproti tomu, byla-li tato předběžná nebo zajišťovací opatření nařízena soudem členského státu, který není příslušný rozhodovat ve věci samé, měly by účinky těchto opatření být podle nařízení č. 1215/2012 omezeny jen na území tohoto členského státu.
- 58 Z toho vyplývá, že dotčená strana má možnost navrhnout předběžné nebo zajišťovací opatření buď u soudu členského státu příslušného pro rozhodnutí ve věci samé, jehož rozhodnutí o nich bude podléhat volnému pohybu, nebo u soudů jiných členských států, ve kterých se nachází majetek nebo osoba, vůči nimž má být opatření vykonáno.
- 59 I když v tomto ohledu ze systematiky nařízení č. 1215/2012 vyplývá, že účinky rozhodnutí vydaných soudy členského státu příslušnými pro rozhodnutí ve věci samé a účinky rozhodnutí soudů jiných členských států se liší, nic to nemění na tom, že toto nařízení nezavádí hierarchii mezi těmito soudy.
- 60 Konkrétně ze znění článku 35 uvedeného nařízení nijak nevyplývá, že by toto nařízení přiznávalo zásadně soudům členského státu příslušným pro rozhodnutí ve věci samé příslušnost k nařízení předběžných nebo zajišťovacích opatření, takže by soudy jiných členských států již nebyly příslušné k nařízení takových opatření poté, co by k prvně uvedeným soudům byl podán návrh na nařízení takových opatření nebo co by prvně uvedené soudy o takovém návrhu rozhodly.
- 61 S ohledem na tyto úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět, že článek 35 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, k němuž byl podán návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření podle tohoto ustanovení, není povinen se prohlásit za nepřísušný, jestliže o návrhu v téže věci mezi týmiž stranami již rozhodl soud jiného členského státu, jenž je příslušný pro rozhodnutí ve věci samé.

K třetí otázce

- 62 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 35 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že projednání návrhu na předběžná nebo zajišťovací opatření podléhá autonomním podmínkám unijního práva, a pokud ano, zda brání vnitrostátní právní úpravě, která nedovoluje podání návrhu na předběžné opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky vůči státu nebo veřejnému orgánu.
- 63 Úvodem je třeba poukázat na to, že znění článku 35 nařízení č. 1215/2012 plyne, že soud, k němuž byl podán návrh podle tohoto článku, nařizuje předběžná opatření v souladu se svým vnitrostátním právem.
- 64 Toto ustanovení tedy stanoví alternativní základ pro určení příslušnosti ve prospěch soudů jiného členského státu než státu, jehož soudy jsou příslušné pro rozhodnutí ve věci samé, ale nezaručuje nařízení předběžného nebo zajišťovacího opatření v konkrétním sporu, které se v plném rozsahu řídí právem členského státu, v němž byl návrh na takové opatření podán.
- 65 Vnitrostátní ustanovení, které omezuje možnost nařídít předběžné opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky vůči státu a některým jeho veřejným orgánům, proto nelze považovat za neslučitelné s pravidlem pro určení příslušnosti stanoveným v článku 35 nařízení č. 1215/2012.
- 66 Kontext, jehož součástí je článek 35 nařízení č. 1215/2012, tento závěr potvrzuje.
- 67 Nařízení č. 1215/2012 totiž směřuje v oblasti spolupráce v občanských a obchodních věcech k posílení zjednodušeného a účinného systému kolizních norem, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, který byl založen právními nástroji, v jejichž kontinuitě se toto nařízení nachází, aby byla usnadněna soudní spolupráce za účelem přispět k uskutečnění cíle, který byl Unii vytčen, a sice stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva založeným na vysoké úrovni důvěry, která musí existovat mezi členskými státy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, bod 53 a citovaná judikatura).
- 68 Cílem nařízení č. 1215/2012, stejně jako právních instrumentů, které mu předcházely, tedy není sjednotit procesní pravidla členských států, nýbrž rozdělit soudní příslušnost k řešení sporů v občanských a obchodních věcech (obdobně viz rozsudek ze dne 6. června 2002, Italian Leather, C-80/00, EU:C:2002:342, bod 43 a citovaná judikatura).
- 69 S ohledem na tyto úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět, že článek 35 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření musí být projednán vzhledem k právu členského státu, v němž byl podán, a že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která nedovoluje podání návrhu na předběžné opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky vůči státu nebo veřejnému orgánu.

K nákladům řízení

- 70 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že řízení o návrhu na předběžné opatření zahájené a vedené podle obecných právních pravidel před soudem členského státu a týkající se sankcí souvisejících s plněním smlouvy na výstavbu veřejné rychlostní silnice uzavřené v zadávacím řízení na zakázku, jejímž zadavatelem je veřejný orgán, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 2) Článek 35 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že soud členského státu, k němuž byl podán návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření podle tohoto ustanovení, není povinen se prohlásit za nepřislušný, jestliže o návrhu v téže věci mezi týmiž stranami již rozhodl soud jiného členského státu, jenž je příslušný pro rozhodnutí ve věci samé.
- 3) Článek 35 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření musí být projednán vzhledem k právu členského státu, v němž byl podán, a že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která nedovoluje podání návrhu na předběžné opatření k zajištění soudně uplatňované peněžité pohledávky vůči státu nebo veřejnému orgánu.

Podpisy